

Til Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget

25. maj 2010
Ref.: BINT

Orientering vedrørende Novo Nordisk Fondens donation til nyt metabolisme forskningscenter på Københavns Universitet

Som det er udvalget bekendt har Novo Nordisk Fonden (NNF) bevilget 885 mio kr. til Københavns Universitet (KU) med henblik på etablering og drift af et nyt center for grundforskning i metabolisme. I den forbindelse har medierne i de seneste uger omtalt en række problemstillinger, som desværre er baseret på manglende indsigt og misforståelser. NNF ønsker med denne henvendelse at orientere udvalget om de faktuelle forhold, idet jeg går ud fra, at det har udvalgets interesse. Såfremt der er brug for en yderligere uddybning, står jeg naturligvis til rådighed.

Resumé – kort fortalt

NNF har på baggrund af en ansøgning fra KU bevilget 885 mio. kr. til at etablere et center, der skal bedrive grundforskning indenfor metabolisme i de næste 10 år. Ambitionen er at København skal blive det mest fremtrædende omdrejningspunkt i verden for forskning indenfor dette område.

Det gælder for bevillingen at:

- Centeret vil bedrive grundforskning af højeste internationale kvalitet indenfor metabolisme.
- NNF ikke kommer til at være involveret i eller have indflydelse på hverken ledelsen, forskningsprojekter eller forskningsprioriteringer i centeret.
- Alle rettigheder til forskningsmæssige opdagelser tilfalder KU.

Det har således intet på sig, at:

- NNF vil bestemme hvem der skal ansættes på KU.
- Forskerne ikke har fuldstændig forskningsfrihed.
- Medarbejderne i det nye center skal tage særlige hensyn til Novo eller Novo Nordisk Fonden.

Novo Nordisk Fonden

Tuborg Havnevej 19
DK 2900 Hellerup
Danmark

Telefon:
+45 4443 9035
Fax
+45 3527 6601

Direkte tlf.:
+45 3527 6603
pjri@novo.dk
www.nvonordiskfonden.dk

Baggrund

NNF har besluttet sig for at støtte forskning i Københavnsområdet, som allerede i dag er spydspidsforskning, med henblik på at hæve denne forskning op i den absolutte verdensklasse. Dette er sket ved etablering af Proteincenteret på KU, Den Nationale Biobank på Statens Serum Institut og senest Metabolismecenteret på KU med bevillinger der sammenlagt er på over 1,5 milliarder kr. siden 2007. Med den seneste bevilling har NNF taget afsæt i de gode erfaringer fra etableringen og driften af Proteincenteret. Det nye Metabolismecenter er dog en endnu større satsning og med en højere grad af internationalisering. Fokus er rettet mod at tiltrække de bedste forskere til Danmark og indgå i samarbejder med de bedste forskergrupper indenfor metabolisme.

Baggrunden er, at NNF opfordrede KU til at indsende en ansøgning om støtte til et metabolismeforskningscenter. Ansøgningen blev udarbejdet af forskerne og KU havde frihed til at vælge hvilke forskere, der skulle tilknyttes og hvilke forskningsspørgsmål, der skulle forfølges. Ansøgningen fastlagde de sigtelinjer, som centeret vil følge i metabolismeforskningen og den indeholdt en beskrivelse af, hvordan centeret kan tænkes at blive drevet. NNF fik blandt andet denne ansøgning evalueret af international ekspertise på højeste niveau, og på den baggrund blev beløbet bevilget til KU.

Den juridiske aftale mellem KU og NNF er under udarbejdelse, og der er – i modsætning til, hvad man skulle tro fra mediernes indspil – ikke tale om, at der endnu er besluttet noget endeligt, udover at ansøgningen er imødekommet. Når aftalen er på plads, vil den blive offentliggjort og tilgængelig for alle interesserede.

Fire spørgsmål – og de rigtige svar

Som nævnt indledningsvist har der været fremført en række fordrejninger og forkerte påstande i medierne. Her følger de rigtige svar.

1. Vil NNFs bevilling betyde en begrænsning af forskningsfriheden og uafhængigheden på KU?

Nej, det er en helt og aldeles fejlagtig antagelse, at NNF vil få en rolle i hvilken forskning, der vil drives fra centeret, eller at NNF vil få veto-ret og vil kunne lukke op og ned for forskningsprojekter alt efter behag og interesse.

NNF kommer ikke til at have nogen indflydelse på, hvilke forskningsprioriteter og projekter centeret vælger at forfølge og NNF indgår heller ikke i centerets ledelse, men vi har forudsat, at der skal forskes i metabolisme, og vi vil selvfølgelig følge med i om centeret fastholder sit fokus på dette. Hermed adskiller denne bevilling sig ikke fra andre bevillinger fra både offentlige og private fonde. Men det langsigtede

perspektiv – 10 år – giver forskerne stor frihed til at udforske komplekse forhold, som det tager tid at afklare. Samtidig er det vigtigt at understrege, at KU kommer til at eje alle rettigheder til de forskningsresultater og opdagelser, som centeret genererer.

2. Har KU tildelt NNF omfattende bemyndigelse, så fonden vil få afgørende indflydelse på KU gennem NNFs godkendelse af den kontaktperson, som KU stiller til rådighed til fonden vedr. drøftelser om centeraktiviteterne?

Nej, NNF kommer ikke til at have en sådan indflydelse. KU har i ansøgningen anført, at der stilles en kontaktperson til rådighed for NNF, som der vil blive afholdt 4 kontaktmøder årligt med, hvor blandt andet udbetalingstakten i det bevilgede beløb vil blive drøftet. KU har i sin ansøgning anført, at NNF høres med henblik på godkendelse af hvem der skal være kontaktpersonen/ansvarlig for centeret i forhold til NNF, hvis den nuværende dekan og øverste ansvarlige for centeret, Ulla Wewer, skulle trække sig tilbage på et tidspunkt over de 10 år centerbevillingen løber. Samarbejdet mellem bevillingsmodtager (fakultetet v. dekanen) og bevillingsgiver (NNF) baserer sig på gensidig tillid og det er derfor naturligt, men ikke en forudsætning for bevillingen, at dekan-embedet meddeler NNF hvem man fra KU siden agter at udpege som efterfølgende kontaktperson og at NNF høres inden den egentlige udpegning finder sted.

Fondens ønske til KU er blot, at den kontaktperson som udpeges har opbakning fra KU's øverste ledelse, har erfaring med biomedicinsk forskning og forskningsledelse samt udpræget forståelse for grundforskningens natur og de vilkår og rammer, der skal til for at et sådan internationalt center kan udfolde sig bedst muligt og dermed indfri den vision, som er beskrevet i ansøgningen til NNF.

3. Vil NNFs donation betyde en begrænsning af ytringsfriheden for forskerne ved det nye forskningscenter?

Nej, det er fejlagtigt blevet fremført at forskerne ved det nye center og KU har accepteret at forskningen ved centeret ikke må være i modstrid med Novo-gruppens interesser. For at dokumentere denne påstand har man i Information henvist til en manipuleret version af NNFs standarder for god forskningspraksis.

Det skal stå helt klart, at der IKKE er tale om, at modtagere af bevillinger fra NNF hverken i dette eller i andre tilfælde skal fraskrive sig deres grundlovssikrede ytringsfrihed og at de heller ikke på nogen anden måde begrænses i deres forskning, publicering eller kommercialisering af deres forskningsresultater. Ingen af de forskere, der støttes af NNF skal på nogen måde værne om Novo-gruppens omdømme.

4. Har NNF betinget donationen med at nuværende Novo Nordisk A/S ansatte forskere skulle ansættes ved det nye forskningscenter?

Nej, NNF har ikke stillet betingelse om, hvem der skal tilknyttes centeret. KU og forskerne bag ansøgningen har selv valgt og vil også fremadrettet selv vælge, hvem der skal ansættes i centeret og så vil ansættelserne selvfølgelig følge gældende regler for ansættelser ved de danske universiteter. Det er rigtigt, at KU har ønsket at ansætte en af verdens førende forskere inden for metabolisk genetik, Oluf Borbye Pedersen, der for tiden er forskningsleder på Novo Nordisk og deltidsprofessor ved KU. Men det har intet hold i virkeligheden at påstå, at NNF eller for den sags skyld Novo Nordisk A/S skulle have forsøgt at påvirke Ulla Wewer til at tilknytte denne topforsker til centeret. Man kunne med rette i stedet fremføre, at Novo Nordisk A/S ville være mere end kede af at sige farvel til en forsker i en sådan klasse.

Afrunding

Fonden ønsker via sine større strategiske satsninger at være med til at skabe en positiv udvikling, som Danmark kan nyde godt af. Vi mener, at der kommer de bedste forskningsresultater ud af at skabe forskningsmæssige fyrtårne frem for at sprede ressourcerne for tyndt ud over mange institutioner og forskningsområder. Vi mener også, at ønsket om kritisk masse for at nå helt i front bedst indfries ved at bygge videre på allerede stærke forskningsmæssige fundament.

Hos NNF er vi på det rene med, at så store og fokuserede bevillinger, som NNF har givet de seneste år, vil påkalde sig en betydelig opmærksomhed, og at der altid vil være modsatrettede interesser og kritikere, når man donerer forskningsmidler i specifikke områder. Men vi tror også, at hvis Danmark ikke skal løbes over ende af lande som Kina, Indien og andre fremadstormende lande, så er det en afgørende fordel at have en meget fokuseret indsats på forskning og innovation. Derfor har NNF prioriteret at uddele sine store bevillinger til Proteincenteret (600 mio. kr.) og Metabolismecenteret (885 mio. kr.) på KU.

Jeg håber, at udvalget kunne finde nytte af denne orientering, og jeg står som tidligere nævnt til rådighed for yderligere information.

Med venlig hilsen

Birgitte Nauntofte
Direktør
Novo Nordisk Fonden